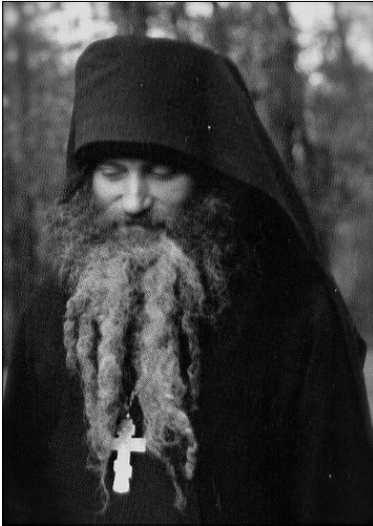

Imparatia omului si Imparatia lui Dumnezeu

din "Viata si lucrarile Parintelui Serafim Rose"

Tot omul, prin simplul fapt de a fi om, trebuie sa aleaga intre Dumnezeu si sine. Tot omul, in fapt, a ales deja, caci suntem ceea ce am ales. Iar prin alegerea noastra ne vadim preferinta pentru o Imparatie sau alta: pentru Imparatia lui Dumnezeu sau pentru imparatia sinelui. (Eugene Rose)

Pocaiti-va, caci s-a apropiat Imparatia Cerurilor! (Mt. 4, 17)

Din ratiuni ce vor fi discutate mai tarziu, lucrarea lui Eugene de „**filosofie a religiei**” nu a fost terminata, din nefericire, niciodata. Unele parti au fost dactilografiate, inasa cea mai mare parte a cartii a ramas la stadiul unor notite de mana si planuri clasificate pe subiecte. Notitele erau exhaustive; se pare ca Eugene nu a lasat nici o piatra neintoarsa in cercetarea sa. Sfinti, filosofi, istorici, artisti, oameni de stiinta, personalitati istorice si contemporane, personaje de roman - toti au fost studiati de el pentru a alcatui fundalul **criticii sale la adresa civilizatiei occidentale**. Multe dintre paginile cu insemnari poarta data la care au fost scrise - probabil pentru ca Eugene era constient de faptul ca filosofia sa se maturiza de-a lungul lucrului la carte. Iata cum arata ultimul plan provizoriu schitat de el:

Introducere: Starea actuala a lumii si a Bisericii

Partea intai: Cele doua Imparatii, originea si puterea lor

Capitolul 1: Cele doua iubiri si cele doua credinte: lumea si Dumnezeu

Capitolul 2: Puterea lumii si puterea lui Hristos

Partea a doua: Imparatia omului in epoca moderna

Capitolul 3: O analiza crestin-ortodoxa a lumii moderne

Capitolul 4: Idolii lumesti ai epocii moderne

I. Cultura si civilizatia judecata prin prisma spiritualitatii crestin-ortodoxe

II. Stiinta si rationalismul judecate prin intelepciunea dumnezeiasca

III. Istoria si progresul judecate prin teologia crestin-ortodoxa a istoriei

Partea a treia: Vechea ordine si „noua ordine”

Capitolul 5: Vechea ordine: Imperiul crestin-ortodox

Capitolul 6: Aparitia „noii ordini”: revolutia epocii moderne

Capitolul 7: Radacina revolutiei: nihilismul

Capitolul 8: Obiectivul revolutiei: mileniul anarhiei

Partea a patra: Spiritualitatea crestin-ortodoxa si „noua spiritualitate”

(aproximativ patru capitole)

Partea a cincea: Sfarsitul celor doua Imparatii

Capitolul 13: “Noul crestinism” si domnia lui Antihrist

Capitolul 14: Imparatia cerurilor

Dintre aceste aproximativ 14 capitole, singurul adus intr-o forma finala si dactilografiat a fost cel de-al saptelea, cel despre nihilism.

Vezi: <http://ro.scribd.com/doc/7857021/Serafim-Rose-Nihilism>

Numai acest capitol cuprinde peste o suta de pagini, ceea ce ne ajuta sa ne facem o idee despre dimensiunile lucrarii proiectate de Eugene.

Studiind miile de pagini de material compilate pentru cartea lui Eugene, ***observam ca majoritatea sunt dedicate mai curand combaterii, si relativ putine afirmarii. Aceasta unilateralitate indica foarte bine starea de spirit a lui Eugene la acea vreme, cand putea sa scrie cu mai multa autoritate despre domeniul raului, in care suferise ani intregi, decat despre sfera sfinteniei pe care abia daca incepuse sa o cunoasca. Unilateralitatea aceasta nu afecteaza adevarul gandirii mai timpurii a lui Eugene, ci vadeste mai curand nevoia ca partea cealalta sa se dezvolte mai mult in viitor, ceea ce, de altfel, s-a si intamplat.***

Profunzimea criticii sale din Imparatia omului si Imparatia lui Dumnezeu era semnul incercarii de a o rupe definitiv cu **apostazia culturii apusene**; si din acest punct de plecare a putut sa apuce pe calea **restaurarii mostenirii spirituale a Apusului**, pe care acesta o abandonase.

Ca introducere la Partea intai a cartii sale, Eugene scria: ***„Cele doua Imparatii au fost cladite pe doua credinte: Imparatia lui Dumnezeu pe credinta in Hristos; imparatia omului, pe credinta in lume”.***

Aceasta a doua credinta, afirma el, se bazeaza aparent pe propria „evidenta” si „necesitate” inasa, la un nivel mai profund, ea creste din dorinta omului:

„Adevarul este ca omul lumesc nu doreste nici un fel de alta lume. Caci «lumea cealalta» introduce o adancime si o complexitate a existentei pe care oamenii, in chip cu totul «firesc» (in starea lor cazuta), nu vor sa si-o asume; «lumea cealalta» tulbura toata lumeaasca «pace a mintii» si-i

distrage pe oameni de la «evidenta» si simpla datorie de «a se descurca» in lume".

In aceasta prima parte, Eugene spunea in continuare ca, desi poate parea ca fuge de lume,

crestinul, mai curand decat omul lumesc, este cu adevarat realist, deoarece numai el da piept cu existenta ca atare:

„Durerea, suferinta si moartea, inseparabile de viata, sunt, teoretic vorbind, acceptate si de catre oamenii lumesti, desi, practic, ei fac tot ce le sta in puteri pentru a le anula sau cel putin a le atenua si a uita de ele, impunandu-si sa priveasca partea «pozitiva» a lucrurilor; crestinul le accepta, si chiar le primeste cu bucurie, pentru ca stie ca fara asemenea incercari nu se poate vorbi de vreo inaintare in viata duhovniceasca... Lumea trebuie infruntata; dar in Hristos noi cunoastem o putere care ne inobileaza sa infruntam si sa biruim lumea".

Partea a doua, intitulata „Imparatia omului in epoca moderna", urma sa includa o interpretare a mentalitatii moderniste din perspective crestin-ortodoxa. Una din „legile" acestei mentalitati, la care Eugene planuia sa se refere, este cea a „simplificarii", ceea ce dovedeste **naivitatea moderna in ce priveste lucrurile „spirituale". Investigand, conform **credintei „stiintifice" moderne** in ceea ce este evident, doar manifestarile fizice ale lumii spirituale („fenomenele"), omul este in pericol sa esueze in ceea ce Eugene numea**

„epoca magiei".

Ideea fusese enuntata in **Scurta povestire despre Antihrist** a lui Soloviev, unde

o tehnologie viitoare era combinata in chip misterios cu fenomene similare celor din magie.

„Omnivoracitatea omului modern”, scria Eugene, „aparuta din nevoia de a gasi ceva care sa-L inlocuiasca pe Hristos - atitudine ce cuprinde atat mania pentru experiment, cat si mult laudata lui «toleranta» (destul de limitata, in fapt) - nu poate sfarsi in chip firesc altundeva decat in magie, perversiune morala si ocultism, care pot fi definite drept «culmea experimentarii»”.

Discutand despre **natura modernismului**, Eugene intentiona totodata sa judece dupa invatatura crestin-ortodoxa **trei dintre „idolii” lumesti ai epocii moderne.**

Pe cel dintai l-a numit „cultul civilizatiei”.

Dupa ce schiteaza cateva aspecte ale acestui idol, el indica si **felul in care crestinii pot sa-i cada in plasa, daca ajung sa faca din slujirea „umanitatii” un scop in sine;** el pune aceasta in contrast cu reflectiile asupra naturii adevaratei **milostenii crestine.** Crestinul raspunde unei nevoi omenesti imediate din iubire, in numele lui Hristos; insa cand incepe sa gandeasca ca **„daca este bine sa hranesti un flamand, este mult mai bine sa hranesti o mie; unul singur nu este decat o picatura intr-un ocean”** - si

atunci incepe sa transforme crestinismul intr-un sistem, sa-l reduca la o ideologie.

Pomenind cuvintele lui Hristos, **Pre saraci pururea ii aveti cu voi** (Mt. 26, 11), Eugene scria:

„Hristos nu a venit sa-i hraneasca pe cei flamanzi, ci sa mantuiasca sufletele tuturor, flamanzi si satui deopotriva” .

Stiinta era **al doilea idol al epocii moderne**

pe care Eugene intentiona sa-l discute.

„Stiinta moderna”, scria el, „... s-a dedat cu totul puterii. Pana si «curiozitatea», radacina stiintei moderne, tinteste inspre putere, caci cunoasterea obiectiva la care se ajunge prin curiozitate este una in care «faptele» sunt lasate la bunul plac al fiecaruia”.

Apoi el **compara stiinta cu magia**, aratand ca

„punctul lor de vedere este acelasi. Ambele sunt preocupate de fenomene si de manipularea lor, de minuni, de rezultate. Ambele reprezinta o incercare de implinire a dorintelor, o incercare de a plia realitatea dupa propria vointa. Deosebirea este doar aceasta: stiinta (moderna) este magie sistematica, stiinta a descoperit o metoda, pe cand magia actioneaza cand si cum... Da, oamenii de stiinta se pot considera rationali (in cel mai restrans inteles al cuvantului), atata timp cat raman ingropati in laborator, sclavi ai tehnicii. Dar pentru cineva care nu este intr-atat de inrobit, cineva capabil sa priveasca lucrurile dintr-o perspectiva mai larga, oare rezultatele stiintei de astazi nu ii par ca un peisaj magic?”

Idolul modern al stiintei este legat de **al treilea idol** pe care urma sa-l descrie Eugene: **credinta in progresul istoric al omenirii**.

Desigur, **Eugene considera aceasta credinta ca fiind exact inversul realitatii**.

Dupa opinia general raspandita printre contemporanii sai, „progresul” civilizatiei sarise cumva din **antichitatea clasica** pana in **Renastere**, oarecum pe deasupra **civilizatiei**

medievale. Impotriva acestei perceptii, Eugene scria ca

Renasterea era, de fapt, „o tranzitie intre mentalitatea medievala si cea moderna, luand forma unei profunde degenerari in comparatie cu cea dintai si a unui stadiu mai timpuriu al haosului celei din urma...”

In aceasta tranzitie au aparut noi forte care s-au amestecat cu cele vechi. „In aceasta perioada s-a incercat un compromis intre nou si vechi, intre «crestinism» si «umanism»... Noile forte erau mult prea puternice pentru a se multumi cu un simplu compromis, iar Biserica avea sa constientizeze, mai devreme sau mai tarziu, ca printr-un astfel de «compromis» isi vanduse, de fapt, sufletul”.

Eugene considera ca **secolul al XVIII-lea reprezinta un moment de cotitura**, cand

„modernismul intransigent avea sa fie liber sa faca tot ce poate in afara Bisericii (fie ignorand-o, fie atacand-o) si sa-si dovedeasca in practica erorile... Incepend cu secolul al XVIII-lea, traim intr-o «lume noua», o lume a carei continuitate a fost franta, o lume care nu mai era cea «data», ci una care trebuia construita, o lume din fragmentelle careia omul - de-acum impotriva, si nu impreuna cu natura si cu Dumnezeu va incerca sa-si construiasca propria casa, propria cetate, propria imparatie - noul sau Turn Babel”.

Secolul al XVIII-lea a asistat la colapsul **ipotezei rationaliste** propuse odinioara de catre **Descartes**, **Bacon** si ceilalti, si anume ca **adevarul absolut, obiectiv, poate fi atins prin intermediul ratiunii omenesti si al observatiei.**

In ultima parte a secolului, **irationalul va navali in sfera activitatilor omenesti**, asa cum s-a putut vedea in timpul **Revolutiei Franceze**, dar si in noile tendinte irrationale si

fantastice din **arte**. Pentru Eugene, eroarea ideii moderne de „progres” a fost data la iveala de catre **degenerarea rationalismului luminist si a umanismului in irationalism si in subumanism**.

Umanismul, scria el, este „o revolta impotriva adevaratei firi a omului si a lumii, o fuga de Dumnezeu, centrul fiintei omenesti, o negare a tuturor realitatilor existentei umane, imbracat intr-un limbaj exact opus. Astfel subumanismul nu reprezinta defel un obstacol in calea realizarii umanismului, ci este tocmai punctul culminant si felul suprem al acestuia. Tot asa, irationalismul din zilele noastre este demascarea rationalismului luminismului, descoperirea tesaturii de minciuni si de amagiri din care e alcatuit. Subumanismul ne invata ca «umanismul» luminist, care respinge ideea ca adevarata natura a fiintei umane este chipul lui Dumnezeu, nu are nimic de-a face cu adevaratul umanism; irationalismul ne invata ca «rationalismul» luminist, ce se desparte de Dumnezeu ca «ratiune» ultima, nu are, de fapt, nimic rational”.

Partea a treia, o analiza a vechii ordini si a „noii ordini”, urma sa fie probabil cea mai importanta sectiune a cartii lui Eugene. Aici el urma sa dezvaluie ceea ce numea radacina revolutiei epocii moderne: **Nihilismul**.

O succinta definitie a acestuia se afla in scrierile lui **Nietzsche**, pe care Eugene il numea **izvorul nihilismului filosofic**:

„Faptul ca nu este adevar; ca nu este o stare absoluta a lucrurilor - si nici «lucru in sine», acesta si numai acesta este nihilism, si inca unul de tipul cel mai extrem”.

Dupa Nietzsche, **secolul al XX-lea va marca „triumful nihilismului”**. Eugene scria:

„in vremea noastra, nihilismul a devenit intr-atat de raspandit si de invadator, a patruns atat de bine si de adanc in mintile si in inimile tuturor oamenilor ce traiesc azi, incat nu mai este nici un front pe care sa i se poata sta impotriva”.

„Chestiunea nihilismului”, explica Eugene, „este in realitate o problema de adevar: ea este chiar problema adevarului... Ideea general acceptata este ca nimeni, desigur, nu poate fi intr-atat de naiv incat sa mai creada in «adevarul absolut»; in epoca noastra luminata, orice adevar este «relativ». Sa observam ca aceasta ultima expresie - «orice adevar este relativ» - este traducerea vulgarizata a afirmatiei lui Nietzsche: «nu exista adevar (absolut)»”.

Eugene observa ca, **„in epoca noastra «adevarul relativ» este reprezentat in primul rand de cunoasterea stiintifica”, un sistem ce functioneaza tocmai pe baza presupunerii ca „orice adevar este empiric, orice adevar este relativ”.** Asa cum arata Eugene, oricare dintre aceste doua afirmatii este autocontradictorie: „Prima afirmatie nu este nici pe departe empirica, ci metafizica, in vreme ce a doua este ea insasi o afirmatie absoluta”. Orice sistem cognitiv trebuie sa porneasca de la un principiu initial absolut, metafizic, „insa o data cu acceptarea acestui principiu, teoria «relativitatii adevarului» cade, vadindu-se ea insasi a fi un absolut autocontradictoriu”.

Dezvoltarea gandirii moderne, scria Eugene, a fost „o experimentare a posibilitatilor cognitive deschise omului, pornindu-se de la ipoteza ca nu exista Adevar revelat... Rezultatul acestui experiment este o negatie absoluta: daca nu exista Adevar revelat, nu exista nici un adevar; cautarea adevarului in afara revelatiei a ajuns intr-o fundatura... Multimea demonstreaza aceasta cautand la omul de stiinta nu adevarul, ci aplicatiile tehnice ale unei

cunoasteri ce nu are o alta valoare decat cea practica si cautand alte surse, irationale pentru valorile ultime pe care oamenii se asteptau sa le gaseasca in adevar. Tirania stiintei asupra vietii practice este contemporana cu aparitia unei intregi serii de «revelatii» pseudo-religioase; si amandoua sunt simptome corelative ale aceleiasi maladii: lepadarea adevarului".

Mentalitatea nihilista nu are alt scop decat distrugerea credintei in Adevarul revelat, pregatind astfel „noua ordine” din care se va sterge orice urma a „vechii” concepii despre lucruri, iar omul va fi unicul dumnezeu care exista.

„Aceasta mentalitate”, afirma Eugene, „se manifesta in fenomene tot atat de diverse ca si oamenii care o impartasesc”. El socotea ca asemenea fenomene se reduc la vreo patru tipuri sau stadii diferite. Stadiile acestea „nu trebuie intelese neaparat cronologic, chiar daca, in sens restrans, ele alcatuiesc, de fapt, un fel de cronica a dezvoltarii mentalitatii nihiliste”.

Primul stadiu descris de Eugene era *liberalismul*, o forma pasiva, si nu una fatisa de nihilism, un teren neutru pentru cresterea stadiilor viitoare. In el se mai mentin inca anumite credinte ale vechii ordini, dar fara sensul si puterea de odinioara.

„Dumnezeul marturisit eventual de liberali”, scria Eugene, „nu este o fiinta, ci o idee... Neinteresat de om si neputincios de a actiona in lume (decat spre a insufla un «optimism» lumesc), el este un dumnezeu cu mult mai slab decat oamenii care l-au inventat”.

Conceptia liberala despre guvernare este de asemenea slaba, provenind dintr-o incercare de compromis intre doua idei ireconciliabile: guvernarea asezata de Dumnezeu cu o suveranitate

intruchipata de un monarh si guvernarea avand sa suveran „poporul”. „In secolul al XIX-lea”, scria Eugene, „compromisul acesta a luat forma **monarhiilor constitutionale** - inca o tentativa de mariaj intre o forma veche si un continut nou; astazi, principalele reprezentante ale ideii liberale sunt republicile si democratiile din Europa de Vest si America, majoritatea pastrand un echilibru mai curand precar intre fortele autoritare si revolutie, desi pretind a crede in amandoua. [...] Un guvern trebuie sa conduca prin gratie divina *sau* prin vointa poporului, trebuie sa creada in autoritate *sau* in revolutie; intre acestea doua, compromisul este posibil doar in aparenta si numai pentru o vreme. **Revolutia**, ca si necredinta care a insotit-o intotdeauna, nu poate fi oprita la jumatatea drumului; este o forta care, odata trezita, nu-si afla odihna pana cand nu sfarseste in imparatia totalitara a acestei lumi. Istoria ultimelor doua veacuri a dovedit cu prisosinta acest lucru. A domoli revolutia si a-i face concesii, asa cum au facut liberalii intotdeauna, aratand prin aceasta ca nu detin nici un adevar pe care sa i-l opuna, este mai curand o amanare, decat o impiedicare a implinirii telului ei”.

Al doilea stadiu al dialecticii nihiliste este „**realismul**”, termen in care Eugene voia sa includa mai multe **forme de naturalism si pozitivism**, indicand totodata doctrina popularizata chiar sub numele de nihilism de catre scriitorul rus **Turgheniev**.

Realismul, scria Eugene, reprezinta simplificarea tuturor lucrurilor la nivelul celei mai «evidente» explicatii, „reducerea a tot ceea ce oamenii considerau «inalt», a celor ce tin de minte si de duh, la cele de jos sau «primare»: materie, senzatie, trup... Liberalul este indiferent fata de adevarul absolut - atitudine provenita din atasamentul excesiv fata de lumea aceasta; insa in cazul realistului indiferenta fata de adevar se transforma in ostilitate, iar simplul atasament fata de lume devine devotament fanatic fata de ea”.

Eugene ii da ca exemple de „simplificare” realista pe dictatorii socialisti ai secolului al XX-lea, cu solutiile lor radical de simple la problemele cele mai complexe si, mai profund, „simplistele idei ale unor oameni ca Marx, Freud si Darwin, care stau la baza intregii gandiri si vieti contemporane”.

Inercarea realismului de a eclipsa tot ceea ce nu tine de realitatea materiala a starnit o reactie in care Eugene vedea **cel de-al treilea stadiu** al nihilismului: ***Vitalismul***.

Utopia realista, ce ameninta sa devina un inuman sistem tehnologic, a starnit proteste in numele nevoilor neplanificate si nesistematice ale firii omenesti care sunt cel putin la fel de esentiale, fie chiar si pentru o „fericire” pur lumeasca, precum nevoile materiale evidente. ***Miscarea vitalista a luat initial forme precum simbolismul, ocultismul si tot felul de filosofii evolutioniste si „mistice”***. In ea, „legitima deplangere a pierderii valorilor spirituale da nastere, pe de alta parte, unor fantezii subiective si (uneori) unui adevarat ***satanism***, pe care cei fara discernamant le iau drept «revelatii» ale lumii «spirituale», iar pe de alta parte, unui ***eclectism fara radacini*** care culege idei din orice civilizatie si din orice epoca, gasind o legatura cu totul arbitrara intre prost-intelesele fragmente ale propriilor concepte degradate. ***Pseudo-spiritualitatea si pseudo-traditionalismul sunt elemente obligatorii ale multor sisteme vitaliste”***.

Eugene indica in continuare diversele manifestari ale vitalismului in societatea moderna, provenite din

cautarea neobosita a omului „de a afla un substitut pentru Dumnezeu Care murise in inima lui”.

El scotea in evidenta nelinistea populara ce marcheaza viata politica, mediile de comunicare si artele; varietatile „***noii gandiri***” si ale „***gandirii pozitive***” care incearca sa controleze si

sa foloseasca o vaga „**forta**” imanenta; falsele forme ale „**intelepciunii orientale**” ce pretind a invoca „**puteri**” si „**prezente**”; cautarea lipsita de discernamant a „**constientizarii**”, „**realizarii**” si „**iluminarii**” spirituale; si „**cultul naturii**”, dimpreuna cu elementele sale „**primare**” - **pamantul, trupul si sexul.**

„Poate ca cea mai izbitoare manifestare a nelinistii populare”, scria Eugene, „a fost cea a criminalitatii si, in mod deosebit, a criminalitatii juvenile”.

El remarcase deja numarul tot mai mare de **crime „absurde”** care, spre deosebire de crimele din epocile anterioare, sunt comise fara vreun motiv „practic”: „Atunci cand sunt chestionati, cei arestati pentru asemenea crime isi motiveaza comportamentul in acelasi fel: a fost un «**impuls**», un «**indemn**» care i-a impins, sau o placere sadica de a comite crima sau un pretext total irelevant, cum ar fi **plictiseala, confuzia** sau **resentimentul**. Pe scurt, ei nu pot sa-si motiveze comportamentul in nici un fel, nu exista un motiv plauzibil si, in consecinta - **iar acesta este probabil cea mai serioasa si mai izbitoare caracteristica a acestor crime - nu exista nici remuscare**”.

In stadiul vitalismului, criteriul adevarului este inlocuit cu un nou standard - „ceea ce da viata”, „vitalul”.

Acest nou standard „dinamic”, spunea Eugene, sta la temelia celei mai mari parti a criticii formale din arta si din literatura contemporana, precum si a discutiilor despre religie, filosofie si stiinta:

„Nu exista calitate mai apreciata in aceste domenii decat originalitatea, experimentalul sau senzationalul; problema adevarului, daca este ridicata cumva, este impinsa tot mai mult in planul secund si inlocuita prin criterii subiective: «integritatea», «autenticitatea»,

«individualitatea»".

În încheierea discuției despre acest stadiu Eugene scria că

„vitalismul ultimului secol fusese simptomul fără echivoc al oboselii cronice a lumii... El este produsul nu al «prospetimii», al «vietii» și al «nemijlocirii» pe care adepții lui le căuta cu disperare (tocmai pentru că duc lipsa de ele), ci al stricaciunii și al necredinței ce constituie faza ultimă a civilizației muribunde pe care o detesta” .

Astfel, credea Eugene, dincolo de vitalism nu mai poate exista decât un singur stadiu al nihilismului, cel final: **nihilismul distrugerii.**

„In sfârșit”, scria el, „aflăm un nihilism aproape «pur», o furie îndreptată împotriva creației și împotriva civilizației, care nu se va potoli până ce nu le va aduce la distrugerea totală” .

Acesta era nihilismul crudului revoluționar rus Serghe Neceaiev (modelul lui Piotr Verhovenski din **Demonii** lui Dostoievski) și al tovarășului său întru conspirație, Mihail Bakunin, care, întrebat ce ar face dacă s-ar instaura noua ordine mult visată de el, a răspuns franc: **„As lua-o de la capăt și as începe să daram tot ce am construit”**. Tocmai în acest spirit, scria Eugene,

„Lenin, un mare admirator al lui Neceaiev, și-a asumat o putere neîndurătoare și a inițiat cel dintâi experiment din Europa al unei politici total lipsite de principii”, iar Hitler a exultat: „Poate că vom fi zdrobiți, dar dacă se va întâmpla așa, atunci vom trage după noi o lume întreagă - o lume în flăcări” .

Eugene își continua **descrierea diverselor forme de nihilism cu o explorare a izvoarelor lor spirituale.** El scria:

„Nu vom reusi sa intelegem natura sau succesul nihilismului, nici existenta unor reprezentanti sistematici ai acestuia, precum Lenin si Hitler, daca ii cautam izvorul altundeva decat in vointa satanica primara de a nega si de a indemna la razvratire”.

Neafland nici un fel de explicate rationala pentru sistematica campanie bolsevica de dezradacinare a credintei crestine, Eugene a vazut in ea „un razboi nemilos, pe viata si pe moarte, impotriva singurei forte capabile de a se opune bolsevismului si a-l da de gol. Atata timp cat adevarata credinta crestina ramane vie chiar si intr-un singur om, nihilismul a esuat”.

Oamenii moderni care, dupa expresia lui Nietzsche, „L-au ucis pe Dumnezeu” in inimile lor, au parte de-acum de un Dumnezeu mort, de un imens gol in centrul credintei lor. Insa acesta, remarca Eugene, este doar un moment de „criza si tranzitie” in istoria spirituala a omului, la capatul caruia un nou zeu este asteptat sa-si faca aparitia. Omul modern nu a ajuns pana aici de unul singur. „O inteligenta subtila”, scria Eugene, sta in spatele fenomenului nihilist:

este lucrarea lui Satan.

Dupa ce expune nucleul spiritual al nihilismului, Eugene continua cu discutarea programului „pozitiv” prin care acesta cauta sa-si atinga satanicele scopuri:

„Primul si cel mai evident punct din programul nihilismului este distrugerea vechii ordini care alcatuia solul, hranit de Adevarul crestin, in care oamenii isi aveau radacinile... Aici este pusa in practica virtutea violentei, specifica nihilismului”. Dupa acesta, urmeaza un stadiu de tranzitie intre revolutia distrugerii si propusul paradis

terestru, stadiu cunoscut in doctrina marxista ca „dictatura proletariatului”. Aici „realistii”, atat cei din tarile comuniste, cat si cei din lumea libera, lucreaza pentru realizarea noii ordini, „in care exista organizare si eficienta peste tot, iar iubire si cinstire nicaieri”. Eugene vedea semne ale acestora in „functionalismul” steril din arhitectura moderna ca si in mania planificarii totale: in controlul nasterilor, in experimentele genetice ce tind sa controleze ereditatea si mintea, in „statul bunastarii” si in toate proiectele in care „precizia detaliului se asociaza cu insensibilitatea hidoasa”.

Eugene arata ca distrugerea vechii ordini si organizarea unui nou pamant reprezinta doar pregatiri pentru o lucrare mult mai insemnata si mai amenitatoare: **„transformarea omului”**. Acesta a fost visul lui **Hitler** si al lui **Mussolini**, ca si al unor filosofi precum **Marx** si **Engels**, care voiau sa produca o schimbare magica in firea omeneasca prin **violenta revolutiei**. Multi filosofi si psihologi contemporani au comentat schimbarile ce au afectat omenirea in violentul secol XX, aratand ca omul si-a pierdut radacinile, iar individul a fost „redus” la nivelul cel mai primitiv si mai elementar.

Imaginea **„omului nou”** este infatisata in pictura si sculptura aparuta mai cu seama dupa cel de al Doilea Razboi Mondial. **„Noua arta”**, scria Eugene, **„celebreaza nasterea unei noi specii, o creatura a strafundurilor, a subumanului”**. Insa pe langa aceasta intruchipare a **diformului lipsit de speranta**, se remarca si un curent optimist ce a produs propriul **om nou „pozitiv”**, un om **„atat idealist, cat si practic, gata sa infrunte problemele dificile ale zilei”**. Cele doua imagini, atat cea negativa, cat si cea pozitiva, scria Eugene,

„isi au originea deopotriva in moartea omului asa cum a fost el cunoscut pana acum - omul traitor ca un pelerin pe pamant, constient de faptul ca Cerurile sunt casa lui

cea adevarata - si totodata indica nasterea «omului nou», alcatuit numai din tarana si fara vreo alta nadejde sau deznadejde decat cea pentru lucrurile acestei lumi... Epoca negarii si a nihilismului, dupa ce a mers cat a putut de departe, s-a incheiat. Interesul «omului nou» fata de Adevarul crestin a scazut intr-atat, incat nu mai simte nici macar nevoia sa-L nege; intreaga lui atentie este indreptata numai catre lumea aceasta".

Ajuns la capatul programului sau, nihilismul indica telul aflat in spatele sau:

„Primul corolar al anihilarii vechii ordini de catre nihilism este conceptia despre **«noua era»** - «noua» in sens absolut si nicidecum relativ. Epoca ce sta sa inceapa nu este defel ultima sau cea mai mare dintre toate epocile de pana acum, ci inaugurarea unui timp cu totul nou; ea este conceputa in asa fel incat sa stea in opozitie cu tot ce fusese pana atunci".

Cel de al doilea corolar al gandirii nihiliste este **transformarea omului**, nu numai intr-un „om nou", ci intr-un zeu. Feluritele concepte referitoare la „**omul nou**" - asa cum apar ele in realismul lui Marx si in vitalismul numerosilor ocultisti si artisti, nu sunt decat schite preliminare ale **Supraomului intrevazut de Nietzsche dincolo de nihilism.**

„Morti sunt toti zeii", spune Nietzsche, prin gura lui Zarathustra: „de-acum dorinta noastra este ca Supraomul sa traiasca". „Uciderea" lui Dumnezeu este o fapta prea insemnata pentru a-l lasa pe om neschimbat: „Oare nu suntem siliti a deveni zei, numai pentru a ne arata vrednici de ea?".

Cu zece ani inainte ca Nietzsche sa fi scris aceste randuri, inevitabilul corolar al nihilismului fusese anticipat de catre **Dostoievski**, al carui personaj nietzschean, Kirilov, conchidea:

„Daca Dumnezeu nu exista, atunci eu sunt Dumnezeu”.

Corolarul final al anihilarii vechii ordini de catre nihilism este

„conceptia unei ordini de un tip cu totul nou, o ordine pe care aparatorii ei cei mai ardenti nu ezita sa o numeasca «anarhie»”. Daca nihilismul este o problema de adevar, „anarhismul este o problema de ordine: Ce fel de ordine este posibila fara adevar... Nihilismul este mijlocul, anarhia este scopul”.

(vezi: <http://ro.wikipedia.org/wiki/Anarhie>
<http://ro.wikipedia.org/wiki/Anarhism>)

Eugene scria ca,

in mitul marxist, „statul nihilist... este menit sa dispara, lasand in urma sa o ordine mondiala care sa fie unica in istoria omenirii si care sa poata fi numita, fara exagerare, varsta de aur”. Visul revolutionar al acestei „varste de aur anarhiste” este un vis „apocaliptic”, o stranie rasturnare a nadejdii crestine fata de Ceruri. Este „viziunea domniei lui Antihrist, imitarea satanica a imparatiei lui Dumnezeu”. Daca nihilistii vad telul revolutionar „post-nihilist” ca o domnie a iubirii, a pacii si a fratietatii, este pentru ca ei au inceput deja sa traiasca in imparatia revolutiei si sa vada totul la fel ca Satana, ca pe opusul a ceea ce este realitatea in ochii lui Dumnezeu.

In primele doua parti ale cartii Eugene planuia sa discute

acele idei moderne sub influenta carora oamenii incepusera sa se schimbe.

In partea a treia, intentiona sa descrie

organizarea si sistematizarea acestor idei, ceea ce necesita o noua conceptie despre ordine (anarhismul), bazata pe o noua conceptie despre adevar (nihilismul).

In partea a patra urma sa descrie

„noua spiritualitate” menita sa infloreasca pe aceste temeuri, facand oamenii sa le accepte la fel de natural si spontan cum primisera odinioara Adevarul crestin.

Desi Eugene nu a dezvoltat niciodata partea a patra dincolo de stadiul unor simple note si schite, totusi multe idei de aici au fost preluate, paisprezece ani mai tarziu, in cartea sa intitulata **Ortodoxia si religia viitorului**. La inceputul acestei parti, el intentiona sa dezvaluie

originile filosofice ale „Noii Spiritualitati”.

El o vedea ca pe o reorientare ivita in vremea lui **Immanuel Kant** si a **idealismului german**, in care

mintea omului inlocuieste pe Dumnezeu ca centru al universului.

Legat de aceasta perspectiva „psihocentrica” exista un alt corolar al filosofiei lui Kant: **subiectivismul**, ideea ca

„ceea ce eu experimentez este singura realitate care, exista”,

sistematizarea cultului eului.

Atat **psihocentrismul** cat si **subiectivismul** au condus la ceea ce Eugene numea

„cultul experientei”.

Atunci cand omul, si nu Dumnezeu-omul Iisus Hristos, este considerat a fi centrul existentei, omul este micorat, cautand „inspiratii” de moment care sa-l faca sa uite meschinaria de a fi om in sens nou.

Cultul „experientei religioase”, scria Eugene, este „un substitut pentru adevarata experienta spirituala - si indumnezeirea finala sau mantuirea - crestinului”.

Eugene intentiona sa evidentieze **„abisul ce desparte aceste doua experiente:**

experienta egocentrica

ce poate fi «obtinuta» (prin droguri, hipnoza sau alte «falsificari» ale mintii; sau printr-o legitima introspectie estetica sau «cosmica»), o experienta cu totul speciala, prin intermediul careia omul poate ajunge sa intrezareasca alte realitati decat cea cotidiana... ramanand totusi incapabil de a transforma intregul om in mod permanent; si care, in context modern, tinde intr-adevar sa-l faca pe om sa creada ca este ceva foarte «special» pentru a fi dobandit o asemenea experienta, ajungand astfel la o si mai mare robire fata de sine si de iluzie; intre aceasta experienta partiala care nu este «religioasa» in sine si poate fi demonica (absenta unei dogme face ca omul modern sa fie complet orb fata de demoni) si

experienta spirituala autentica,

care este o intalnire reala cu Dumnezeirea... o experienta vie care este rabdatoare, patimitoare, smerita, cinstitoare, increzatoare, o experienta nu intotdeauna «placuta» sau «satisfacatoare», ci dimpotriva, care poate provoca multe necazuri si greutati, o experienta ce nu sfarseste in ea insasi, ci in Imparatia Cerurilor...

Negarea lui Hristos de catre omul modern este tocmai respingerea experientei spirituale autentice, care este

concreta si plina de suferinta; facand din El un «simbol» sau «intruparea» unui principiu abstract, El poate fi depozitat in propria minte si chemat afara spre a fi «experiat» dupa bunul plac al fiecaruia...

Iar aceasta ne conduce direct la

radacina tuturor aberatiilor moderne: retragerea omului in propria minte, departe de realitate, in temnita propriilor iluzii".

Eugene nota in continuare ca **ocultismul si filosofia „psihica”**, odinioara apanajul unor miscari marginale, patrund astazi in mediile de comunicare conventionale. El discuta despre **sectele neoteosofice** care pretind ca se afla in contact cu intelepti foarte „evoluati” de pe alte planete, comentand asemanarea lor cu oamenii de stiinta care incearca sa comunice prin mesaje radio cu fiinte din spatiul cosmic.

„Cercetarea stiintifica in domeniul psihicului”, nota el, „va fi nevoita sa admita realitatea «comunicarii spiritiste», caci este un fenomen cat se poate de real; oare fortele aflate la baza comunicarii spiritiste nu pot produce si fenomenul comunicarii radio? Daca da, atunci omului modern nu-i ramane decat sa «creada» in ele, caci avem de-a face cu «fapte». Acestea sunt posibilitati... care deschid calea unei invazii demonice ce va face ca toate fenomenele «irrationale» din secolul nostru sa para o joaca de copii”.

Numerosi asa-zisi profeti, remarcand receptivitatea spirituala a omului modern, au prevestit o viitoare **„epoca a Duhului”**. Aceasta epoca, care de fapt ar fi vremea **„noului crestinism”** si a **domniei lui Antihrist**, urma sa fie discutata in partea a cincea, ultima sectiune a cartii lui Eugene. Eugene observa

cum se cauta o noua unitate iminenta care sa inlocuiasca

unitatea dintre Dumnezeu si creatia Sa, specifica „vechii conceptii”.

Noua unitate, spunea el, apare sub diferite infatisari: statul-global, ecumenismul, „unitatea transcendentă a religiilor” etc. - toate fiind mostenitoare ale „universalismului Epocii Luminilor. Ea se vede in **evolutionism**, inclusiv cel al ganditorului romano-catolic **Teilhard de Chardin**, care **prezisesse absorbtia fiintelor foarte „evolute” intr-o singura constiinta cosmica**. Si inca si mai grav, Eugene percepea aici insasi **Biserica Romana contemporana**.

El percepea „**noul crestinism**” pe cale de a se naste ca pe un fel de „**religie a umanitatii**”, care dilua traditionala marturisire crestina a adevarului absolut pentru a uni omenirea sub stindardul „fratietatii” pamantesti.

Lumeasca religie a lui Antihrist, observa Eugene, va fi o intreaga **pseudo-traditie unificata**. Noua „unitate” se va suprapune peste ordinea colectivista a statului comunist. Aici va fi loc nu numai pentru nevoile economice si sociale ale omului, pe care **comunismul** vrea sa le satisfaca, ci si pentru trebuintele sale personale si spirituale.

Dupa ce epoca comunista isi va fi implinit menirea, ea va lua sfarsit, lucru ce va corespunde cu „disparitia statului” din doctrina comunista.

Eugene explica de ce domnia lui Antihrist trebuie sa aiba o dimensiune pseudo-spirituala. O data ce „pacea” si securitatea promise vor fi fost date omului, ele vor deveni incapabile de a mai inspira idealism si se vor vadi drept ceea ce sunt: conditii sau mijloace, si nu scopuri in sine. Amintind de cuvintele Mantuitorului, **Nu numai cu paine va trai omul**, Eugene intreba:

„Dupa ce problema organizarii acestei lumi, a guvernarii si a

«painii» vor fi rezolvate, ce mai urmeaza? Intrebarea ar fi, de fapt: Ce fel de circ va oferi noua lume unui popor care are paine destula? Si nu este vorba doar de «divertisment»; ea va deveni o problema de viata si de moarte pentru noile guverne, pentru ca daca noile guverne nu vor fi capabile sa furnizeze spectacole de circ relativ inofensive, oamenii si le vor procura singuri, iar acestea din urma nu vor fi inofensive defel. Dostoievski a vorbit despre toate acestea in urma cu un veac - oamenii, atunci cand primesc tot ce le este de trebuinta pentru a fi «fericiti», se intorc asupra lor insisi si a lumii lor, intr-o frenezie de insatisfactie. Caci foamea omului nu poate fi potolita cu paine lumeasca; omul are nevoie de paine dintr-o alta lume sau de un substitut foarte iscusit".

Necesitatea acestui substitut iscusit l-a facut pe Eugene sa prevada ceea ce numise anterior

„epoca magiei”.

Acesta este telul idealismului utopic si al profetiilor oculte:

epoca abundentei si a miracolelor

, cand pseudo-religia lui Antihrist va fi validata si facuta atractiva prin miracole si semne.

Eugene scria:

„infinita «curiozitate», precum si foamea spirituala a oamenilor, vor cere la unison un univers magic care sa serveasca drept surogat pentru saracitele lor nevoi spirituale si intelectuale... Numai magia poate sa-i tina «fericiti» pe oamenii la care totul este lumesc”.

Revazandu-si observatiile, Eugene scria:

„lumea moderna este unica doar prin dimensiunea fara precedent la care a ajuns amagirea satanica si prin apropierea de domnia lui Antihrist pe care o pregateste”.

Cat despre „crestinii de pe urma” traitori in lumea moderna, lor „le ramane sa marturiseasca inaintea lumii Adevarul lor, chiar cu pretul martiriului pe care lumea va trebui sa-l ceara de la ei, punandu-si nadejdea in Imparatia care nu este din lumea aceasta, Imparatie a carei slava deplina nu poate fi nici macar banuita de oamenii traitori in lume, Imparatie ce nu va avea sfarsit”.

Cu aceasta tema - a Imparatiei cerurilor ce va ramane si atunci cand imparatia omului va fi cazut in uitare - planuia Eugene sa-si incheie cartea.

In cei patruzeci de ani care s-au scurs de cand Eugene a scris materialul pentru Imparatia omului si Imparatia lui Dumnezeu, tendintele si miscarile discutate de el au luat proportii iar ideile nihiliste de la baza lor au continuat sa joace un rol esential in istoria omenirii.

Recent, un renumit comentator cultural al zilelor noastre, Phillip E. Johnson, a recunoscut precizia si acuratetea observatiilor lui Eugene de la inceputul anilor '60. Imi aduc aminte ca atunci cand am citit pentru prima oara Nihilismul acum cativa ani, nestiind nimic despre Parintele Serafim, am gasit cartea fascinanta, dar totusi radicala, poate chiar salbatica. Mult timp crezusem ca **rationalismul modern** are nevoie doar de unele reparatii si ca, cu cateva ajustari, il putem aduce pe calea cea buna. Insa continuarea lecturilor pe aceasta tema si experienta recenta m-au invatat ca situatia este mult mai grava, iar ceea ce odinioara imi parea salbatic, acum imi pare doar un lucid bun simt.

Observatorul culturii contemporane este izbit mereu de stiri despre evenimente care confirma diagnosticul pus de

catre Eugene nihilismului modern.

Crimele lipsite de sens despre care scria Eugene - mai cu seama cele comise de copii - au crescut mereu atat ca numar, cat si ca diversitate de-a lungul ultimelor decenii, in asa masura incat

scolile publice nu mai sunt considerate locuri sigure pentru copii. In vreme ce psihiatrii zilelor noastre incearca sa gaseasca anomalii cerebrale pe seama carora sa puna crimele comise de acesti copii, Eugene a diagnosticat cauza lor profunda cu multi ani inainte: vidul spiritual specific societatii nihiliste care „s-a lepadat de Dumnezeu, de Adevarul revelat, de moralitatea si de constiinta ce depind de acel Adevar”.

In 1973, la doisprezece ani dupa ce Eugene scrisese despre **visul nihilist al unui „pamant nou” - o lume lipsita de „dragoste si cinstire”, o lume a „planificarii totale” si a „insensibilitatii alarmante”** - Curtea Suprema de Justice a Statelor Unite **a legalizat avortul**, iar de atunci si pana acum, peste patruzeci de milioane de copii nenascuti au fost omorati in aceasta tara din motive foarte „practice”. In plus, **desfacerea catre laboratoarele stiintifice a fragmentelor fetale rezultate din avorturi a devenit o industrie de multe milioane de dolari.**

„Experienta limita” despre care Eugene scria la inceputul anilor '60, s-a dezvaluit in mod socant chiar in decursul aceluia deceniu. Aceasta s-a putut vedea mai ales in cadrul **miscarilor populare ale tinerilor** si s-a putut auzi **in muzica la moda - o muzica cu „un caracter tot mai primitiv si mai salbatic”,** dupa cum anticipa Eugene. **E interesant faptul ca miscarile tinerilor din anii '60 si de dupa aceea tindeau sa corespunda celor patru stadii ale nihilismului descrise de Eugene.** Optimistele **miscari hippie** din anii '60 si de la

inceputul anilor '70 erau un exemplu de vitalism ridicat impotriva liberalismului mort si a realismului searbad, pe cand in anii '80 si '90 el a lasat locul manifestarilor nihilismului distrugerii, intr-o cultura a tinerilor mult mai fragmentata: elemente pesimiste, anarhiste si satanice, care se regasesc mai cu seama in „**genuri muzicale**” cum ar fi **punk, death rock, trash, metal si rap**. Mai mult, tendintele la moda printre tineri contemporani, care au ridicat personaje de genul hulitoarei „**Madonna**” la rangul de **eroi culturali**, sunt dovezi cat se poate de clare in favoarea concluziei lui Eugene ca **umanismul lipsit de Dumnezeu va ajunge in mod inevitabil sa decada in subumanism**.

In imaginea orbitoare si artificiala despre om, asa cum este ea propagata in mediile de comunicare de astazi si catre care aspira tinerii, se poate vedea implinirea unei afirmatii a lui Eugene din 1961:

„Supraomul subuman este o figura izbitoare: gol pe dinauntru, mediocru, insa plin de culoare pentru cei care nu stiu si nu pot concepe nimic mai bun”.

Un an mai devreme, in august 1960, Eugene scria:

„Omul modern, in iubirea sa de sine, doreste sa exploreze toate posibilitatile deschise sinelui si, de aceea, este nevoit sa coboare tot mai adanc in mlastina, pentru a descoperi un noroi pe care nimeni nu a vrut sa-l exploreze mai inainte. Cele mai josnice posibilitati ale omului trebuie sa fie explorate in aceasta epoca in totalitate, drojdiile trebuie scoase la suprafata si mancate...”

In anii de dupa 1960 s-au atins niveluri mult mai joase. Si **ceea ce este semnificativ, abjectia nu mai este rezervata doar unor grupuri marginale de decadenti si de artisti „lucizi”, ci este promovata deschis pentru consumul de masa**. Ea este vizibila mai cu seama in imaginile ce redau scene de

tortura umana, de mutilare si de macel, prezentate pentru distractia populara (amintind de „cercul inofensiv” despre care Eugene spunea ca trebuie nascocit, ca sa nu apara altul mai vatamator din punct de vedere fizic) si in **folosirea aberanta si exploatarea sexualitatii umane in orice mod imaginabil.**

„Revolutia sexuala” a anilor '60 a scos la lumina exact ceea ce scrisese Eugene despre sex la inceputul aceluia deceniu. Ridicandu-se el insusi la suprafata din imoralitatea sexuala crescanda a lumii libere, Eugene avusese posibilitatea sa-i discearna foarte bine semnificatia si puterea inrobitoare. In notele pentru cartea sa, el scria:

In «lumea libera», forta exploatoare cea mai insemnata este cea a sexului. Ea pare a fi astazi o vasta putere impersonale care-i tine pe oameni in falcile ei, facandu-i nu numai sa se reproduca, ci, datorita multitudinii de mijloace inventate pentru exploatarea mai eficienta a acestei puteri, sa se lase in voia fortei sale impersonale doar de dragul ei. Unii ar putea sa obiecteze ca «sexul» este totusi o chestiune foarte «personală», insa nimic nu poate fi mai departe de adevar. Asemenea celorlalte impulsuri omenesti, instinctul sexual poate fi subordonat puterii personalitatii si isi poate afla locul cuvenit, ca expresie a iubirii curate, in casatorie; insa numai un romantic dintre cei mai naivi ar putea afirma ca asa este «sexul» exaltat astazi. Sexul ca placere, ca expresie a libertatii omului de a face ce pofteste: iata ce inseamna el pentru omul contemporan. Casatoria, alungata din Biserica, a devenit o simpla aprobare legala pentru activitatea sexuala; sexul a devenit baza casatoriei - un alt caz cand inferiorul uzurpa rolul superiorului. Legislatia ce permite un divort usor face din casatorie, asa cum e ea practicata de majoritatea modernilor, doar o simpla promiscuitate legalizata.

Promiscuitatea este regula generala! Sexul este bun, sanatos, liber - spun modernii; prin urmare, practicati-l fara

oprelisti, cu oricine va place. Atitudinea aceasta s-a intiparit deja pe chipul omului contemporan: figuri sterse, lacome, inexpressive, total exteriorizate, flamande dupa «experiente» de orice soi, gata sa exploateze - sa nu negam evidenta acestor chipuri oribile - si sa devoreze orice persoana cu care intra in contact. Cat de diferit, cat de total strain si de neinteles este pentru omul contemporan chipul ascetului crestin care, nevoindu-se sa-si stapaneasca patimile, si nu sa se lase in voia lor, da seama de o bogatie interioara nebanuita de catre moderni. Modernii acestia se cred a fi «realisti», desi recunosc deschis ca sunt robi impulsurilor sexuale; desigur, ei sunt «realisti», deoarece acest fel de robie este proprie oamenilor slabi, care nu ravnesc la nimic mai inalt decat cele vazute, dar se zbat in cele mai amarnice iluzii daca cred ca facand aceasta devin «liberi». «Libertatea sexuala» aceasta alaturare de cuvinte ce reprezinta realitati total incompatibile (de vreme ce «sexul», asa cum este el practicat astazi, nu este decat robie), este un alt exemplu al incompetentei moderne de a face altceva in afara de a-si urma propriile patimi si de a accepta orice slogan, oricat de vulgar, cu conditia sa-i justifice scopul".

Nu mai trebuie spus cat de exact a devenit acest diagnostic in anii ce au urmat. Astazi numai contextul sexualitatii binecuvantate de Dumnezeu - care, asa cum afirma Eugene, este casatoria - e atacat din ce in ce mai mult. O treime dintre copiii nascuti astazi in Statele Unite se nasc in afara casatoriei; locuirea impreuna inainte de casatorie a devenit norma; practicarea homosexualitatii este recunoscuta ca un „stil de viata", si nu ca un pacat; familia este redefinita, astfel incat sa includa orice fel de parteneriat sexual consensual; si, in general vorbind, atitudinea „sex cu oricine iti place" a fost ridicata la rangul de norma mult mai mult decat in anii '60. Vietile distruse ale unor copii, dintre care tot mai multi sunt tinuti sub control numai cu tranchilizante, este tragicul fruct al abandonarii

adevaratului sens al casatoriei.

In domeniul „spiritualitatii”, curente analizate de Eugene au luat avant. **Miscarea „harismatica”,** aparuta ca ciupercile dupa ploaie in anii '60-'70, arata toate semnele **„noii spiritualitati”** si ale **„noului crestinism”** mentionate de el; miscarea cu pricina avea sa fie cercetata in viitoarea sa carte, **Ortodoxia si religia viitorului. Miscarea New Age,** stadiul infantil al **„epocii magiei”,** a devenit „cercul” pentru tot mai multi americani pentru care problema „painii” a fost rezolvata. Multiplele sale fatete, incluzandu-le si pe cele pseudocrestine, cum ar fi „spiritualitatea centrata pe creatie” a lui Matthew Fox, confirma afirmatia lui Eugene ca „noua spiritualitate” a lui Antihrist va crede „intr-o lume care este, la fel ca omul, «inocenta» in principiu si neafectata de nici un fel de «cadere».

Miscarea New Age contemporana e construita pe corolarele nihilismului descrise de catre Eugene: **conceptul inaugurarii unui timp cu totul nou si ideea transformarii omului intr-un dumnezeu.**

Adeseori, conceptul transformarii omului este mascat sub expresii precum „realizarea lui Dumnezeu” sau „evolutia spirituala” maimuta-om-Dumnezeu, care reprezinta doar oglindirea **conceptiei naturalist-darwiniste** corespunzatoare. **Cuvantul de ordine la moda in mediile New Age este tocmai „transformarea”, un termen ce rezoneaza cu vaga tanjire dupa „omul nou”.** In urma cu patruzeci de ani, Eugene explica:

„Asa cum nimicul, dumnezeul nihilismului, nu este decat un vid si o asteptare cautand sa-si afle implinirea in revelatia vreunui «nou dumnezeu», tot astfel «omul nou», pe care nihilismul l-a deformat, l-a redus si l-a lasat fara caracter, fara credinta, fara orientare, a devenit «mobil» si «flexibil», «deschis» si «receptiv», este un material pasiv in asteptarea unei noi descoperiri sau revelatii sau porunci, care sa-l remodeleze pana la urma in forma sa definitiva” .

Tot in domeniul spiritualitatii, „**eclectismul fara radacini**” descris de catre Eugene a luat forme multiple in ultimele decenii. In anii '80 si la inceputul anilor 1990, cel mai cunoscut purtator de cuvint al sau in America a fost Joseph Campbell; astazi este Ken Wilber. Teoriile lor despre „**mitologia comparata**” si „**practica integrala**” suna impresionant pentru cei ce sunt ei insisi lipsiti de radacini, insa diletantismul acestor autori este detectat cu usurinta de catre cei ce sunt cu adevarat inradacinati in cultura si religia traditionala!

In sfera politicii, ne-am putea intreba daca nu cumva caderea Cortinei de Fier si a puterii comuniste din Rusia si Europa de Rasarit ar corespunde tocmai „disparitiei statului nihilist” descrise de Eugene, dupa care ar urma o „ordine mondiala unica in istoria umanitatii”.

Comunismul si-a indeplinit misiunea:

el a distrus efectiv vechea ordine. De-acum inainte se poate vorbi despre „o deschidere”, pentru a face loc urmatorului stadiu din programul nihilist, dirijat de fortele internationaliste.

Dupa cum scria Eugene,

epoca finala nu va fi una caracterizata prin dispute nationale sau prin inabusirea comunista a nevoilor spirituale ale omului, ci printr-o unitate mondiala superficiala si o implinire a acestor nevoi prin substitute puse la cale cu dibacie.

Cu exact treizeci de ani inainte de caderea Uniunii Sovietice, Eugene scria aceste cuvinte, trezvitoare prin sensul lor prorocesc:

„Violenta si negarea reprezinta, in mod cert, lucrarea pregatitoare; insa aceasta lucrare este doar o parte dintr-un

plan mult mai amplu, al carui capat se arata a fi nu ceva mai bun, ci incomparabil mai rau fata de epoca nihilismului. Daca acum sunt semne ca epoca violentei si a negatiei se apropie de sfarsit, aceasta nu se intampla pentru ca nihilismul ar fi «biruit» sau «deparat», ci pentru ca misiunea lui este implinita iar utilitatea lui s-a incheiat. Revolutia, se pare, iese treptat din faza ei rauvoitoare si intra intr-una ceva mai «binevoitoare», insa nu pentru ca si-ar fi schimbat vointa sau directia, ci pentru ca este din ce in ce mai aproape de atingerea telului final pe care nu a incetat niciodata sa-l urmareasca; imbatata de succes, ea se poate pregati sa se relaxeze, desfatandu-se intru atingerea telului ei".

In 1989, in perioada **glasnost-ului** si a **perestroikai**, ce a precedat caderea Uniunii Sovietice, Secretarul General al Partidului Comunist, **Mihail Gorbaciov**, a facut o afirmatie revelatoare, ca un infricosator ecou la prevestirea lui Eugene de la inceputul anilor '60.

„Angajandu-se pe calea reformelor radicale”, a spus Gorbaciov, „tarile socialiste trec un hotar de unde nu mai este putinta de intoarcere la trecut. Cu toate acestea, ar fi eronat sa se sustina, asa cum fac multi in Occident, ca aceasta ar fi colapsul socialismului. Dimpotriva, inseamna ca procesul socialist se va dezvolta in continuare in lume intr-o multitudine de forme. Sa-i lasam pe expertii in propaganda anticomunista sa se bucure de «victoria capitalismului» in Razboiul Rece”.

Intr-adevar, multe forte din lumea de astazi - de la **organizatii politice internationale, banci si corporatii**, pana la **francmasonerie, miscarea New Age** si o gramada de **grupuri de interese** - **lucreaza intru telul comun al crearii unei „ordini mondiale unice in istoria omenirii”, cu totul distincta de „vechea ordine” bazata pe conceptia crestina**

traditionala!

O data cu **prezicerea dezvoltarii socialismului international** „intr-o multitudine de forme”, **Gorbaciov** facea si un apel pentru o „**noua era**”, care sa inlocuiasca antagonismele Razboiului Rece - o

„noua ordine mondiala, bazata pe mecanismele eficiente ale Natiunilor Unite”.

Si exact cand aceste afirmatii erau facute de catre capul Uniunii Sovietice, aflata pe atunci in pragul dizolvării, afirmatii aproape identice despre „noua ordine mondiala” veneau si din partea presedintelui Statelor Unite si a unor sefi de state din Europa Occidentala!

In *Imparatia omului si Imparatia lui Dumnezeu*, Eugen scrisese:

„Ultima speranta a omului modern este in realitate doar o noua iluzie; speranta intr-o era noua «dincolo de nihilism» este ea insasi expresia unuia dintre ultimele puncte din programul revolutiei. Acest program nu este promovat in nici un caz doar de catre marxism. Astazi, aproape ca nu este nici o mare putere al carei guvern sa nu fie «revolutionar», si nici oameni aflati in posturi de conducere sau cu mare influenta, a caror critica la adresa marxismului sa mearga mai departe decat propunerea unor mijloace mai bune pentru atingerea unui tel la fel de «revolutionar»; a te lepada de ideologia Revolutiei in climatul intelectual de astazi inseamna negresit a te condamna singur la lipsa de putere politica...

Maladia nihilismului pare a fi fost lasata sa se «dezvolte» pana la capat; telul revolutiei, din halucinatia catorva minti infierbantate, a devenit astazi telul umanitatii intregi. Oamenii sunt epuizati; Imparatia lui Dumnezeu este mult prea departe, calea crestin-ortodoxa este prea stramta si cu

necazuri. Revolutia a prins «spiritul vremii», iar a merge impotriva acestui puternic curent este peste puterile omului modern, pentru ca o astfel de impotrivire necesita tocmai acele doua lucruri pe care Nihilismul le-a anihilat cu cea mai mare consecventa: Adevarul si credinta".

Alcatuind o critica exhaustiva a mentalitatii moderne, Eugene intentiona sa faca mai mult decat sa arate cititorilor ca aceasta este falsa si ca crestinismul traditional este adevarat.

El credea ca, pe langa marturisirea Adevarului crestin, omul trebuie sa recunoasca in sine insusi neadevarul, nihilismul pe care cu totii il „respiram” in aceste vremuri cumplite.

„Nihilismul epocii noastre”, scria el, „exista in toate, iar aceia care nu se hotarasc sa-l combata, cu ajutorul lui Dumnezeu, in numele deplinatatii fiintei Dumnezeului Celui viu, sunt deja inghiti de el. Am fost adusi pana la marginea prapastiei nimicului si stam aici, pe pamantul gata sa se surpe; si fie ca recunoastem sau nu natura lui, in virtutea afinitatii cu atotprezentul nimic din noi, vom fi absorbiti in el fara nici o nadejde de izbavire, daca nu ne lipim cu deplina si neclintita credinta (o credinta care, indoindu-se, nu se indoieste) de Hristos, fara de Care nu suntem cu adevarat nimic”.

Eugene lucra la *Imparatia omului si Imparatia lui Dumnezeu* intr-o vreme cand multi ganditori, printre care si unii crestini, cum ar fi Thomas Merton, incepusera sa vorbeasca despre „criza” epocii moderne.

Pentru Eugene, aceasta criza - ca un corolar direct al lepadarii de Adevarul absolut si al uitarii lui Dumnezeu - putea fi depasita numai pe campul de bataie al sufletului omenesc individual.

El scria:

„Lumea e plina de interpretari facile ale «crizei», ale «alegerii» ce ne sta inainte; insa oricare dintre interpretarile acestea amagitoare am alege, deznodamantul este osanda vesnica. Adevarata criza, acum si in toate timpurile, este in noi; este vorba despre primirea sau lepadarea lui Hristos. Hristos este criza noastra; El ne cere totul sau nimic, iar «problema» aceasta pe care El ne-o pune inainte este singura la care trebuie sa raspundem... Il alegem oare pe Dumnezeu, Care singur ESTE, sau ne alegem pe noi insine, care, fara Dumnezeu, suntem nimic? Aceasta este singura noastra alegere. Epoca noastra ar vrea sa tagadui, sa uitam, sa neglijam aceasta intrebare; ceea ce e totuna cu a ne alege pe noi insine, nimicul, abisul, iadul. Epoca noastra este intemeiata pe nimic; insa acest nimic, inexplicabil pentru noi, infatiseaza celor ce inca mai pot pricepe, criza tuturor oamenilor din toate epocile cu cea mai mare limpezime si fara nici o indoiala. Epoca noastra ne spune, celor ce putem auzi, sa-L alegem pe Dumnezeuul Cel Viu”.